

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 34.
Уторак, 27 Новембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 7 сати изјутра.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Споразумне Силе и Југославија.

Постанак југославенске државе није само продукт тежње Словенаца, Хрвата и Срба, да се отресе туђинског господства и оснују самосталну и слободну своју државу, већ и политике које су велике Западне силе, Енглеска и Француска, водила и пре овог рата, а нарочито за време овога рата.

Енглеска, та колевка политичких слобода и узор свима напредним народима, увек је била за право и слободу потлачених народа. Енглеска је симпатисала и помагала ослобођење Грчке, снажно припомогла уједињењу Италије, тражила слободу за Јерменску и све тлачене народе у Турској, и увек потпомагала тежње Југославена, а нарочито њиховог слободног представника, Краљевине Србије.

Француска је не мање помагала тежње свих народа, који су вапијали за слободом. Племенита француска нација због тога је и уживала симпатије у целој свету. Француска је потпомагала и помогла уједињење Италије, у друштву са Енглеском створила грчку краљевину, помагала независност Румуније, и увек била на страни Јужних Словена.

Француски политичари били су ти, који су највише саветовали јужним Словенима слогу, и одбацивање свих ситних размирица, остатака давне прошлости или плодова туђинског и непријатељског утицаја.

Ове су две силе и речју и делом, а у рату и крвљу свјих синова помагали идеал југословенског народа.

На крају, поред идеалних разлога, ова политика представља и добро схваћен интерес тих великих и културних народа. Они у Југославији добијају верног и признагелног пријатеља, њихови трговачки и индустријски интереси наћи ће добро поље у Југославији и највећу предусретљивост код народа. Стварањем Југославије заштићен је и њихов интерес, јер нестаје бауза, који је претио европском миру.

Ј. С.

Ратне и политичке вести.

РАТНА ОШТЕТА ОД НЕМАЧКЕ.

„Дели Њус“ извештава, да ће Савезници ставити Немачкој ове услове у име ратне одштете: 1. У току неколико година има Немачка плаћати одштету у злату и то за све штете што их је учинила у Белгији и у

Француској. Ова је штета процењена на 2 и по милијарде фунте штерлинга. 2. Немачки радници морају подићи све уништене куће у градовима ових земаља, а потребни материјал има се донети из Немачке. 3. Немачка има платити одштету за уништено бродовље. Нови бродови које Немачка сагради привадаће савезницима, а дотле ће немачки стари бродови пловити место уништених савезничких. 4. Немачка има накнадити и остале губитке. 5. Савезницима се има предати све злато, које се налази у Немачкој. 6. Производња немачких угљених рудника ставиће се под контролу савезника и плаћа се такса, која ће бити у везности више година. 7. Немачка такође има платити одштету за опустошење у Италији, Србији и Румунији.

ВИЛСОНОВА ПОСЛАНИЦА.

„Рајтеров биро“ доноси исцрпну садржину Вилсонове посланице упућене општој седници конгреса америчког. Вилсон у њој говори, да се морају све силе посветити миру, који је осигуран против насиља неодговорних монарха и славолубивих војничких котерија. Ми тражимо међународну праведност. Сировине и индустријска стоваришта, одређени за војску, сад су опет слободна за сврху, којој су пре рата служиле. Услед свршетка рата смањен је за ову годину ратни прирез са шест милијарда долара. Погодбе за мир, на која ћемо пристати од највеће су важности за нас и за цео свет. Ми не желимо никакав посао нити свој интерес, већ смо се свесно борили за идеале.

БИСМАРК И ВОЈНИК.

Берлински лист „Теглихе Рундшау“ осврће се, како јављају из Берлина, у једном нарочитом чланку на слом Немачке, па вели, да су тај слом немачком народу приредили његови државници и политичари, који нису умели да сачувају, што је немачки војник крвљу својом стекао. Подсећа на знамениту седницу Рајхстага од 23. септембра 1872. год. када је сам Бисмарк одао хвалу и признање немачком војнику, као једином творцу уједињене Немачке. Повода му је за то дао један посланик из његове групе, који је из претеране сервилности тражио, да се Бисмарк слави и велича као творац уједињене Немачке. На то је Бисмарк скочио и показујући на Молткеа, који је ту био присутан, узбуђено подвикнуо: „Не ја, не мени, него овоге

човеку онде, који представља немачку војску, чините овације и захвалите, јер Немачку није ујединила дипломатска памет, него срце и мишица немачког војника. Да, војници и народни учитељи створише ово, чиме се данас дичимо.“

Подсећајући на те Бисмаркове знамените речи, „Теглихе Рундшау“ с болом у души изјављује, како ли би Бисмарк тек данас јакнуо, гледајући порушено и у прах смрвљено дело немачког војника, које је упропастила дипломатска памет, тако да га чак ни војска није била кадра спасти и сачувати.

Честитка црногорског Митрополита.

Заступник Митрополита Господина Димитрија примио је јуче ову депешу из Подгорице:

Његовом Високопреосвештенству
Г-ну Димитрију Митрополиту Србије,
Београд.

Нека је слава Богу што последице надчовечанских жртава и великих мука дочекамо уједињењем Црне Горе и Србије!

Заједница двеју наших независних а сада у једну јединствену Државу братски загрљених краљевина, под славном Династијом Карађорђевића, вековима напаћени српски народ повешће путем мира и напретка.

У великој Југославији наша црквена Јерархија биће обогатна и материјално и интелектуално. Врло сам срећан што ове велике епохељне успехе, као и Ваш срећни повратак у ослобођену Резиденцију, могу Вама најусрдније честитати.

Подгорица.

Ваш у Христу брат
Митрополит Црне Горе
МИТРОФАН.

Наша пијаца.

Прошло је десетак дана од како смо у своме чланку „Наша Пијаца“ изнели, да ће пијаца сама и без наредбе нивелисати цене и усталити их. Ево наступају дани, где се то и обистинява. Наше новчанице радије се примају од круна; за новчанице француске даје се преко 200 круна, и ако је објављен исти курс за франке, драхме, лире и динаре. Видимо сада како цене извесним производима опет знатно опадају и како се нивелишу према ценама које владају у Земуну, како ове донекле пење већа тражња, и како београдске пене обара већа понуда, и слабија тражња, због земунске пијаце. Маст која је пре кратког времена нотирала у Београду 38 круна, пала је на 28 круна. Већа тражња масти у Земуну од стране наших посетилаца земунске пијаце, попела је тамо цену масти на 20 и 22 круне. Сад ће те цене у-

тицати једна на другу и вероватно ће београдска цена још опадати да се негде сусретне са земунском, која ће се сгурмо, због одласка наших грађана у Земун и веће тражње, попети за нешто. На тај начин земунска и београдска пијаца уједначиће се у многим артиклима и заједно ће потом нпр. падати услед веће понуде и мање тражње, или ће се зг неке артикле опет пењати, услед мање понуде, а веће тражње и томе слично.

Противно мишљењу многих, мислимо да не треба доносити никакве наредбе о ценама, јер ће силом смањене цене повући робу с пијаце, неће бити слободне конкуренције, и баш то ће тајно повећати цене, повући робу и довести још у гору неприлику потрошаче. Наше је мишљење да ће за кратко време, а нарочито због великог довоза преко Фијуме, пасти сама по себи цена многим артиклима.

Хлеб је појевтинио; опадање његове цене повући ће собом неко опадање наднице, јевтиније ћемо добити радну снагу, и ако је за сада још мала понуда.

Меса има на пијаци у довољној количини; пре десетак дана била му је цена 12 круна или 10 динара, па за тим 12 круна или 8 дин., и сад 12 круна или 6 динара.

На пијаци има довољно сланине, сувог меса и других производа од меса тако, да и тражња меса, нешто због скупоће, нешто и због других заменица, није баш одвећ велика. Ми видимо да месо по читаву недељу и више дана висе не продато у продавници, и мања тражња, а толика понуда вероватно да ће смањити цену; па и ако се извор месо неће скоро побољшати.

Помозите да се доведу намирнице, да се непотребне залихе понуде потрошачу, па ће се сама собом спустити цена, коју ће опет увек и само регулисати понуда и тражња.

Т.

Едмонд Ростан.

Из Париза јављају да је 18. о. м. умро чувени француски песник Едмонд Ростан, песник Сирана и Орлића.

Ростан се родио 1864. у Марсељу, и после краћега бављења у Паризу живео је стално у Пиринејима, близу морске обале. Прве његове песме (1891) нису имале особитог успеха, али је са својим комадом Les Romanesques, који је давао у Француској Комедији 1894, по-

КОЛОСЕУМ

АВЕТИ, драма из друштвеног живота у 3 дела и остали одличан програм.

КОЛОСЕУМ

стигао велики успех. После тога писао је драме „Далека принцеса“ и „Самарићанка“, али је светски глас задобио драмом Сирано од Бержерака. У тој драми задобио је своју бесмртност чувени париски глумач Коклен. Она је преве ена на све готово језике европске, па и на српски, ма да се њена лепота може само у француском осетити. За тим је написао „Орлића“, а године 1907 патриотску и симболичку драму „Шантеклера“. Године 1903 постао је Ростан чланом Француске Академије.

Пашић у Београду.

Јуче у 3 часа по подне приспео је Председник Министарског Савета г. Никола Пашић. С њиме су дошли посланици савезничких сила, неколико виших чиновника министарства, неколико народних посланика и неколико виших официра. Допутовали су паробродом из Земуна, али са леве стране ратног острва, тако да су први утисак од вароши добили с њене дунавске стране, која је највише страдала од непријатељских граната. На савском пристаништу дочекала је г. Пашића велика маса света. У име Београђана поздравио је Министра Председника г. Тоша Михајловић, трговац, а затим га је поздравио добродшлицом и члан Управе града Београда г. Љуб. Рајић, као некадашњи омладинец из 1883. године, који га је поздравио и 1889. год. при повратку из емиграције. Грађанство је чинило бурне овације г. Пашићу, који је насмејана и весела лица отпоздрављао и захваљивао на овацијама.

Г. Пашић, је сто, дочекао да види „наш лепи Београд“, како се изразио 11. новембра 1915. год. пред полазак из Призрена за Албанију и даље. Испуниле се његове тадашње речи при поласку: „До виђења у нашем лепом Београду, који ће опет бити наш, на што се неће баш тако дуго чекати“.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Трагедија једног добровољца. Приликом повлачења, управо бежања кроз Београд, Немци су, по ред осталога, опљачкали без мало целу Милошеву улицу. Тада су опљачкали и Новицу Милићевића кафецију код „Скупштине“ и познатог старог келнера и ресторатера код Бродер Друштва, Симу Шпагића, азнаог „Вату, старог добровољца још из ратова од 1876—78. год. Сима је већ био болешљив, а бруталност немачких варвара свалита га је потпуно. Умро је ових дана и сахрањен. На погребу овог старог добровољца беху само два његова друга — иначе су и добровољци и другови његови бриљегали — одсуствовањем.

Објава Команде Места.

Да се одмах јаве гади хитног саопштења Ађутант одлењу Команде Места: сви с пственици млинова и фабрика, као и сви млински, фабрички и рударски стручњаци, мајстори и радници с позивом на бр.

1678 — Пешад. катетач I кл. Хранислав Прибаковић, пешад. поручник Михајло Ј. Митић и пешад. поручник Благоје И. Бранковић са позивом на бр. 1593. — Живко Јовановић, докторанд права, нека сз одмах јави Команди Места, ађутантура бр. 1720.

За битолску сирочад.

Г. Митан М. Марковић, ликерџија у Сагајевској улици бр. 21, предао је нашем уредништву 10 кр. прилога за битолску сирочад. Хвала му!

Високо покровитељство.

Његово Краљевско Височамство Престолонаследник Александар, благоизволео је примити под своје високо покровитељство и заштити Певачку Дружину „Станковић“ и њену музичку школу истог имена.

Угаљ.

За угаљ, који ће продавати општина чим га буде добила у довољној количини, ваља се обраћати рејонским канцеларијама, где ће се добити купон на онолику количину угља, колико коме припада према броју чланова у породици.

Из Команде Места.

Да се јаве ађутантурном одељењу Команде Места: професор Милутин Кутлашић. — Др. Жарко Јовановић с позивом на бр. 1720; — рез. пешад. п-поручник Живота Ј. Гесић с позивом на бр. 1718; — рез. пеш. капетан II кл. Момчило Р. Бојић с позивом на бр. 1789; — медицинар Ђорђе Стојановић с позивом на бр. 1742; — Новак Ивановић с позивом на бр. 1762; — маредник Ник. Т. Димитријевић с позивом на бр. 1719.

Допутовали.

Господа: Тихомир Стојановић арт. п-пуковник, Милан Стојановић, пешад. маор, Светозар М. Рашић, сакретар Министарства Иностр. Дела, др. Чедо Марјановић професор, резервни капетан, Стева Божовић благајник Мин. Иностр. Дела.

Тузлански митрополит у Београду.

У Београд је допутовао тузланско-аворнички митрополит Њ. Високопреосвештенство Гостодин Иларион Ралонић.

После пљачке у Србији.

Од једног вишег локра, који је био у Београду сведок нашег повлачења, добили смо овај извештај.

Како је заповест за напуштање и онско касно стигла свима окружним и среским заповедништвама, дотични заповедници и њихови официри радили су неколико дана свима средствима која им стајашу на располагању, да се упљачкана имагина (намештај и т. д.) српских грађана пренесе у позадину. У исто време почеле се с пљачкањем српских стана у Београду. Од ране зоре па док се није ухватко сутон, стотинама теретних аутомобила јурили су београдским улицама, а све у циљу да се пљачка пренесе на железничку станицу. Наравно, свима овим аутомобилима гредеходио је аутомобил упљачканих ствари за генерала Ремона, гувернера, а циљ је био Беч. Ове ствари су биле смештене у пет вагона. Па и шеф генералштаба, пуковник Керхнаве, доста је понео упљачканих ствари. Затим се ређају ови виши пљачкши: цивилни комесар Ланг; ађутант шефа генералштаба, горучник Очкиј, управник менаџе војне губерније, бр. 1, горучник Ј. ст. На жалост, ни ам прибележио имена, али грађани српски имају списак свију оних који су на тако недостојан начин злоупотребили српско гостопримство. Овај се списак може набавити, чим добијемо везу с Београдом. 15. окт. железничка станица у Београду била је тако претрпана напљачканог блага, да је требало времена ручан пртљаг путнички смешити на перону. Народ који се скупио да види одлазак високе пљачкашке господе, могао је видети, како су ова отчена господода пснела собом не саво сав са-

лонски намештај, него све оно што спада у покућанство. Тада је гувернер издао заповест, да господода официри не нагомилевају овим стварима без вредности станицу, јер би у том случају саобраћај морао да стане. Али кад се огорчење народно већ осетило у круговима високе господе тако, да је хтео већ доћи до изгреда, тада је ишрана заповест, да се предмети који се нису могли докелати као лизна својина, не смеју носити. Потпуковнику Јармију буде поверено да изврши преглед вагона, га што није ва преног, да се исклучи од свога. Сав се Београд почео смејати, јер се знало врло добро, да су високи пљачкаши обезбедили свој пљач, пренели га на сухо, а ова се заповест односила само на ствари нижих официра. Начин како је Јарми извршио сво изазовело је смуду смех. Из свега је било јасно да је горња заповест издана само зато да умири народ, никако пак да с речи пљачку.

Као главни се кривци сматрају гувернер Ремон и шеф генералштаба, пуковник Керхнаве. Ако су други кривци, савнаће се од српског становништва, које ће их имелогати. О е злочинце треба казнити, пљачку им одузети, па ову повратити опљачканом народу, јер ово срамно говлачење наше управе из Србије неће остати без утицаја на наше будуће односе према Србији.

О гувернеру, том мкушном и слабом стајцу, који стоји под утицајем своје нећаке, Мици Штецл и пуксв. Керхнаве, имало би да се изнесу рђаве ствари. Тако н. пр. кад је пр. шлог продећа била у Београду велика оскудица с млеком, што је сво требало за малу децу, он је за своје пне имао дневно по 4—5 литара млека. Услед тога настало је тако велико огорчење у Београду, да је гувернеру годнесен меморандум, а јед а је девојка гуцала на њега. Тада је 50 најугледнијих грађана узето за таоца, на ако бл се случајно атентат поновио, ови би били стрељани. Наравно да је за тим било мира.

Пуков. Керхнаве познат је као срдџија, а не мање и његов правни референт, потпук. Корнел Варлажи, као и његов помоћник, потпук. Шушај, који носе на својој души убиство њих 44-рице, који су стрељани у Крагујевцу.

(Бечко Радничке Новине од 19.-XI.-18. бр. 316)

Последње вести.

Из Будимпеште, јављају, да је председник министарства, граф Карољи, оздравио. Он ће још ових дана отпутовати у Париз. Сва је прилика, да ће с њим отпутовати и Јован Хок. Обојица иду, да у име маџарске нације моле, да Маџарска буде заступљена на конференцији мира и, што је главно, да Маџарска не буде стиснута у одвећ уске границе. Маџари, пак, готови су, да буду широко толерантни према свима својим грађанима.

Из Хага јављају, да је бивши кајзер оболео од запаљења плућа. Лекарима мисле да болест меће узети опасних размера,

и ако је болесник душевно много утучен. Око њега су сви његови, који за чудо изгледају врло спокојни и чине утисак, да су се потпуно помирили са судбином, која се више не може именовити.

ОГЛАСИ

2 намештене собе са триезаријом за издавање г. г. официрима има у Смиљанићевој улици бр. 14. 1-1

2000 ДИН. ИЛИ 4000 КРУНА тр жим под интерес са 20 од сто интереса. Интабулација на прво место на непокретно имање у Мачванској ул. бр. 52. Обавештења у и тој кући.

Стара уметничка, печаторезачка радионица

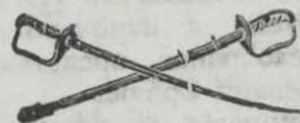
Мише Голдштајна

кнез михаллова ул. бр. 39. преко пута Управе Држ. Монопола, у згради београдске трговачке банке, прима на израду, државне, општинске и приватне штампиле, као и сваковрсне гравуре. Израда права уметничка. 10

I. СРП. МЕХАНИЧКО-ГАЛВАНО-ТЕХНИЧКИ ЗАВОД

Милутина С. Марковића

Теразије.

ИЗРАЂУЈЕ: официрске сабље, звезлице и вештачке ноге.

ВРШИ ОПРАВКЕ: машинна писања, шивања, велосипеда, мотор бицикла и аутомобила. 1-6

„ЗОРА“

После дуге паузе отворили смо и реновирали кафану „ЗОРУ“ у Македонској ул. до Булеvara.

Пријатељима доброг ВИНА, кевапчића, ражњића и осталих мезелука. Препоручујемо се са добром услугом.

ЖАРКО НИКОЛИЋ ПЕРА СВИЛЕНИ.

1-3

ВИНО чисто и природно, цеђено од грожда из сопствених виограда, продаје на више и на мање по 6 круна литар.

ВЕРА ЛАЗИЋ,

3-5 Земун. — Бежанијска улица.

БАНКАМА, ФАБРИКАМА И ТРГОВЦИМА

Сређује књиге и из њих прави потребне стање за пријаву штете. Ко пликване ствари свршава темељно и сигурно.

МИЛАН М. МАКСИМОВИЋ управник Пословне Банке Ресавка ул. 33. 2 4

ПАЖЊА КАФЕЦИЈАМА.

Распродајем сав кафански јелик кео бачве, бугал, комињак са комином, орхестрион и остало. Кр. Милана ул. бр. 54. у авлији. 2 3

Са великим болом у души јављамо свима средницима пријатељима и познаницима да ћемо нашим племенитим и непрежаљеним

† Милици — Мицики

и мајци

† Јелисавети — Савки

давати годишњи помен у четвртак 29. о. м. у 10 сати пре подне у Вознесенској цркви.

Ожалостњени: супруга и отац: Сима Живојновић, пензионер; вет и супруг: д-р Франк Мико са дететог Аном и остала многобројна фамилија.